i&o research

Rapport

PEILING VUURWERK EN JAARWISSELING 2017

Draagvlak voor strengere handhaving gegroeid

Onderzoek i.o.v. Binnenlands Bestuur, december 2017

COLOFON

Uitgave
I&O Research
Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede

Rapportnummer
2017/215

Datum
December 2017

Opdrachtgever
Binnenlands Bestuur

Auteurs
Frank ten Doeschot
Laurens Klein Kranenburg

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron (I&O Research) duidelijk wordt vermeld.

INHOUDSOPGAVE

1. Belangrijkste uitkomsten 5

2. Inleiding 10
2.1 Aanleiding voor het onderzoek 10
2.2 Onderzoeksvragen 10
2.3 Verantwoording 10

3. Omgang met en perceptie van vuurwerk 12
3.1 Afsteekgedrag vuurwerk stabiel 12
3.2 Handhaving 16
3.3 Houding ten aanzien van vuurwerk 24
3.4 Stadsdialoog vuurwerk 24
3.5 Overlast 34

4. Onderzoeksverantwoording 38

1

HOOFDSTUK

Belangrijkste uitkomsten

1. Belangrijkste uitkomsten

Meer draagvlak voor verdere aanscherping vuurwerkbeleid

De steun van Nederlanders voor een verdere aanscherping van het vuurwerkbeleid is op een aantal punten toegenomen. Het aandeel Nederlanders dat pleit voor een verdere beperking van de afsteektijden is in het afgelopen jaar gegroeid van 29 naar 33 procent. Deze stijging doet zich met name voor onder mensen die geen vuurwerk afsteken.
Daarnaast is het draagvlak voor strengere handhaving van het verbod op illegaal vuurwerk toegenomen. De steun onder Nederlanders was hiervoor al ruim, maar deze is verder gestegen van 72 naar 77 procent. Opvallend is dat vooral vuurwerkafstekers deze maatregel vaker zijn gaan steunen. Was in 2016 54 procent hier voorstander van, inmiddels vindt een ruime meerderheid (63 procent) van de vuurwerkafstekers dat er strenger mag worden gehandhaafd op illegaal vuurwerk. 'Keurige vuurwerkafstekers' pleiten dus voor strenger optreden tegen degenen die zich niet aan de regels houden.

Toename vuurwerkoverlast, maar lage meldingsbereidheid

De overlast die Nederlanders ervaren, is sinds 2015 toegenomen. Het aandeel Nederlanders dat 'altijd' of 'meestal' overlast ervaart, is gestegen van 28 procent in 2015 naar 36 procent in 2017. Tegelijkertijd is de bereidheid om melding te doen van overlast laag: slechts 15 procent van degenen die weleens overlast hebben ervaren, maakt hiervan melding. Als mensen overlast melden, doen zij dat vooral bij de politie of het online Meldpunt Vuurwerkoverlast.

Meerderheid wil vuurwerkverbod in combinatie met centrale vuurwerkshow

Een algemeen vuurwerkverbod voor particulieren kan rekenen op de steun van 47 procent van de Nederlanders. Als een algemeen verbod wordt gecombineerd met een vuurwerkshow op een centrale plaats in de gemeente komt het aandeel voorstanders uit op een meerderheid van 53 procent.
De steun voor vuurwerkvrije zones is sinds 2015 onverminderd groot (70 procent of meer).

Links-rechtstegenstelling zichtbaar in mening over vuurwerkverbod

De mening over een particulier vuurwerkverbod wordt sterk beïnvloed door partijvoorkeur. Kiezers van linkse partijen (Partij voor de Dieren, GroenLinks, SP en PvdA) zijn per saldo voorstander van een algeheel vuurwerkverbod voor particulieren. Ter rechterzijde zien we dat kiezers van de PVV, FvD, CDA en VVD per saldo tegen zijn (zie figuur 1.1).

Professionele vuurwerkshow blijft populairste alternatief bij particulier vuurwerkverbod

Als er een verbod zou komen op het afsteken van vuurwerk door particulieren, geeft 63 procent de voorkeur aan een professionele vuurwerkshow op een centrale plaats in de gemeente (en betaald door diezelfde gemeente). Ook in eerdere jaren stond dit evenement met stip op nummer één. De andere alternatieven, zoals een groot vreugdevuur, popconcert of gezamenlijk eten, volgen op grote afstand. Voor een op de zeven Nederlanders is er geen alternatief nodig.

Gedragseffecten vuurwerkshow en –verbod stabiel

Ruim een kwart van de vuurwerkafstekers zou 'zeker' of 'waarschijnlijk' stoppen met vuurwerk afsteken als er een professionele vuurwerkshow op een centrale plaats wordt georganiseerd. Komt er een algeheel verbod, dan stijgt dit percentage tot 57 procent. Dit beeld is sinds 2014 stabiel.

Figuur 1.1

"Het afsteken van vuurwerk door particulieren moet helemaal worden verboden."
(naar huidige politieke voorkeur)

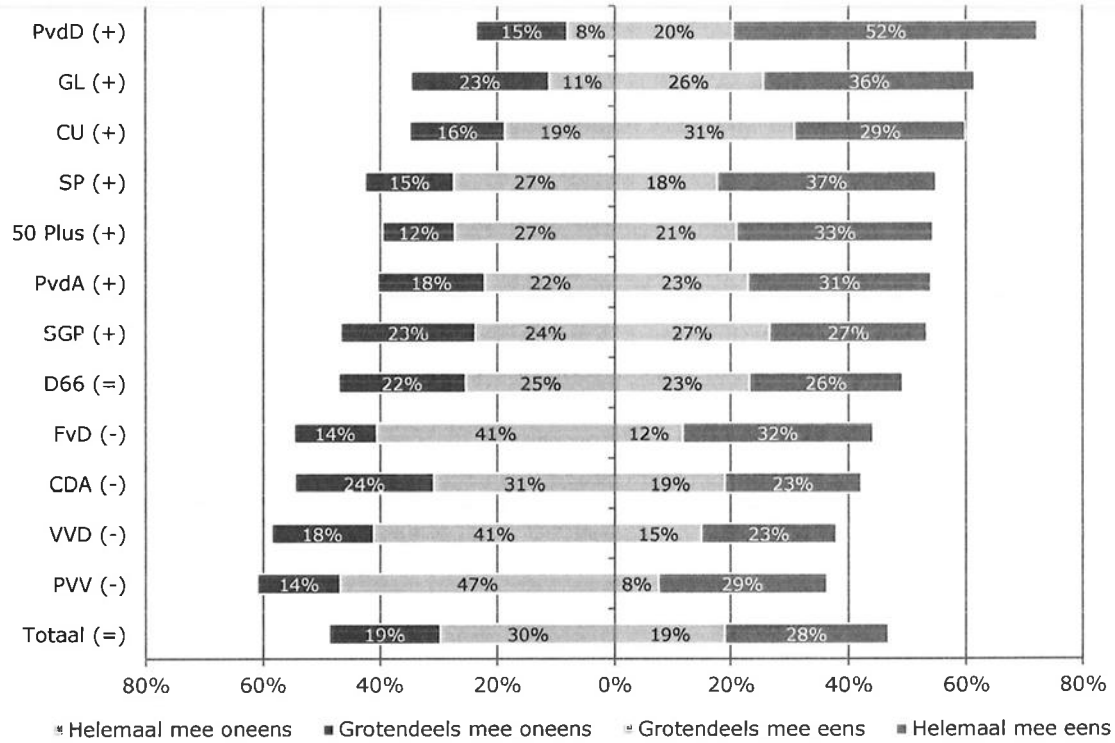

Kiezers van partijen met een '+' zijn per saldo voorstander van een particulier vuurwerkverbod; kiezers van partijen met een '-' zijn per saldo tegen. Een '–' duidt op een verschil voor-tegen dat kleiner is dan 5 procentpunt. De categorie 'Weet niet / niet van toepassing', variërend van 0 tot 6 procent, is weggelaten uit de figuur.

Stadsdialoog: prima initiatief, maar minderheid zou zelf deelnemen

In enkele steden is geëxperimenteerd met verschillende participatievormen om burgers mee te laten praten (en beslissen) over het vuurwerkbeleid. Zo is in Enschede gewerkt met een Stadsdialoog Vuurwerk, waarbij inwoners konden meepraten over de omgang met vuurwerk en de beperking van overlast tijdens oud en nieuw. Degenen die door loting waren aangewezen, hebben zelf gestemd over de voorstellen, die de gemeenteraad in principe overneemt.

Het overgrote deel van de Nederlanders (73 procent) vindt een dergelijke stadsdialoog een goed initiatief. Niettemin is de bereidheid om zelf aan een stadsdialoog over vuurwerk en de jaarwisseling deel te nemen een stuk kleiner. In totaal zou 8 procent naar eigen zeggen 'zeker' deelnemen en een kwart 'waarschijnlijk'. Onder degenen die dit een (heel) goed idee vinden, zou 10 procent 'zeker' deelnemen. We weten niet of zij daadwerkelijk gaan meedoen als zij worden uitgenodigd.
Er zijn diverse redenen waarom mensen niet willen deelnemen. Sommige inwoners hebben geen tijd of interesse, terwijl een ander deel vindt dat het democratisch gekozen gemeentebestuur hierover moet beslissen. Daarnaast zijn er ook Nederlanders die het nut van dergelijke dialoogsessies in twijfel trekken, bijvoorbeeld omdat het weinig tot niets aan de uitkomsten verandert.

Minder animo voor vrijwillige vuurwerkvrije zones

Hoewel men over het algemeen voorstander is van (verplichte) vuurwerkvrije zones, vinden Nederlanders het per saldo geen goed idee om 'vrijwillige' vuurwerkvrije zones in te stellen. Bij vrijwillige vuurwerkvrije zones geldt er geen verbod, maar wordt er wel met borden aangegeven dat vuurwerk afsteken niet gewenst is. Bewoners zouden hierop zelf moeten toezien. Vier op de tien Nederlanders vinden dit een slecht initiatief, tegen drie op de tien Nederlanders die dit wél een goed idee vinden. De animo voor dit plan is in vergelijking met vorig jaar afgenomen, met name onder inwoners van gemeenten zonder vuurwerkvrije zones.

Afsteekgedrag stabiel

Er is weinig verandering in het afsteekgedrag van Nederlanders. Het aandeel Nederlanders dat (waarschijnlijk) vuurwerk gaat afsteken tijdens de komende jaarwisseling is stabiel op 19 procent. Jongeren tot 25 jaar steken het vaakst vuurwerk af (45 procent), 65-plussers het minst.

Vuurwerk afsteken vooral populair in noorden en oosten van Nederland

De traditie van het vuurwerk afsteken leeft het meest in de niet-stedelijke gebieden, vooral in het noorden en oosten van Nederland. De top 5 van regio's bestaat uit Zuidoost-Friesland (35 procent), Overig Groningen (35 procent), de Achterhoek (32 procent), Zuidwest-Overijssel (32 procent) en Oost-Groningen (31 procent). Zie figuur 1.2. Gemiddeld bedraagt het percentage vuurwerkafstekers in de niet-stedelijke gebieden 21 procent. In de zeer verstedelijkte gebieden is dit 15 procent.

Figuur 1.2

Aandeel Nederlanders dat 'zeker' of 'waarschijnlijk ' vuurwerk gaat afsteken bij de komende jaarwisseling (%, naar Corop-regio)

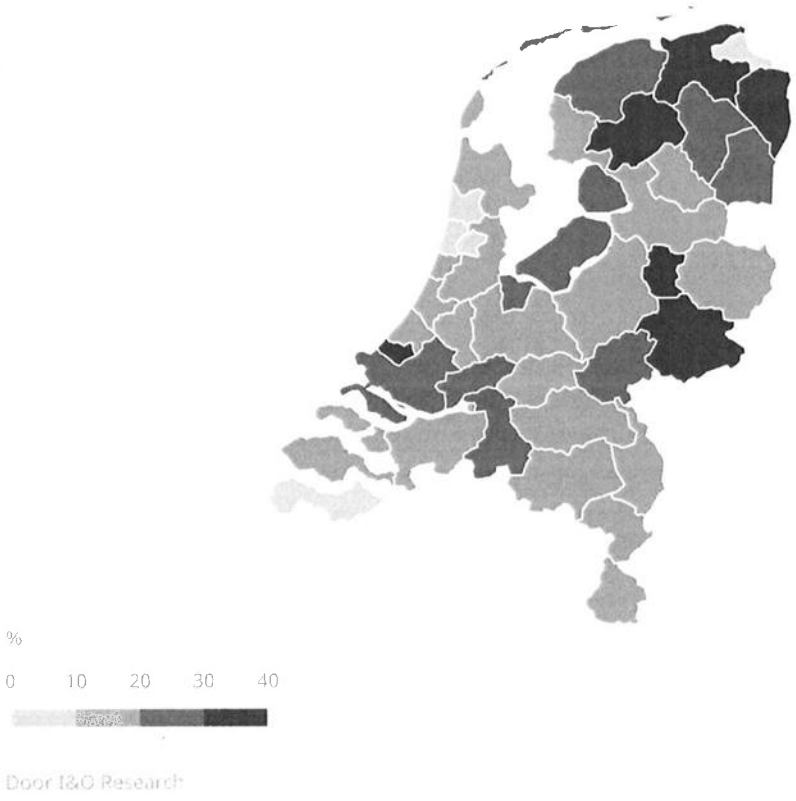

Vuurwerktraditie leeft het meest in grensregio's

De vuurwerktraditie leeft bovengemiddeld in de grensregio's van Nederland. Inwoners van Zuidwest-Drenthe, Limburg, de Achterhoek, Twente en Oost-Groningen vinden relatief vaak dat het afsteken van vuurwerk een mooie traditie is die in stand moet worden gehouden. Deze mening wordt overigens ook gedeeld door enkele regio's die niet tot het grensgebied kunnen worden gerekend, zoals Alkmaar en omgeving, en Delft en Westland (figuur 1.3).

Figuur 1.3

"Het afsteken van vuurwerk is een mooie traditie die we in stand moeten houden." (%, naar Corop-regio)

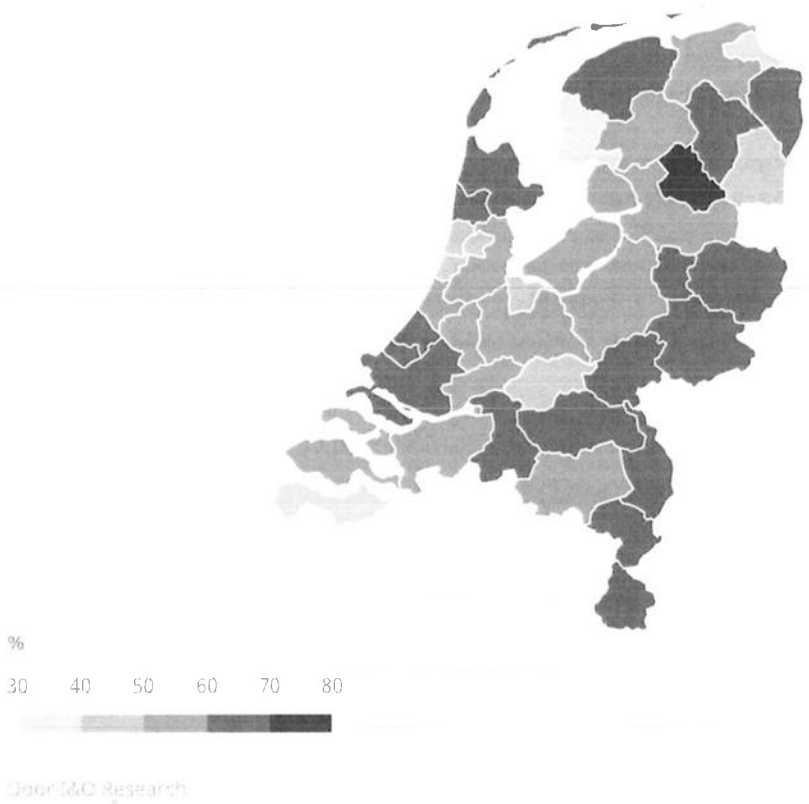

Verantwoording

I&O Research voerde van donderdag 16 tot en met zondag 26 november 2017 een online onderzoek uit naar de standpunten en ervaringen van Nederlanders met betrekking tot vuurwerk en de jaarwisseling. In deze periode werkten 3.339 Nederlanders van 18 jaar en ouder mee aan het onderzoek.
I&O Research heeft een vergelijkbaar onderzoek uitgevoerd in 2014 (26-28 december 2014), 2015 (3-8 december 2015) en 2016 (1-5 december 2016). Daar we vermoeden dat verschillen in de veldwerkperiode van invloed zijn op de uitkomsten (zgn. 'periode-effecten') is dat in de rapportage aangegeven.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

- Frank ten Doeschot (053-4825026)
- Laurens Klein Kranenburg (053-4825025)

2

HOOFDSTUK

Inleiding

2. Inleiding

2.1 Aanleiding voor het onderzoek

Binnenlands Bestuur is hét vakblad voor binnenlandse bestuurders en ambtenaren bij gemeenten, provincies, waterschappen en rijksoverheid. Binnenlands Bestuur en I&O Research onderzoeken in samenwerking hoe burgers staan tegenover actuele en maatschappelijke zaken die voor bestuurders en ambtenaren relevant zijn of kunnen worden. Dit onderzoek is de elfde peiling van I&O Research en Binnenlands Bestuur.

Met de jaarwisseling in zicht nemen we het afsteken van vuurwerk en het verloop van de jaarwisseling onder de loep. Ook de regelgeving rondom het afsteken van vuurwerk, en het handhaven van deze regels door politie en/of andere toezichthouders komen aan bod. Ook is er aandacht besteed aan de mate van steun voor alternatieven voor het afsteken van vuurwerk door particulieren.

2.2 Onderzoeksvragen

I&O Research heeft dit onderzoek uitgevoerd onder inwoners van 18 jaar en ouder met als centrale vragen:

1 In hoeverre zijn Nederlanders voor of tegen het afsteken van vuurwerk door particulieren en onder welke voorwaarden?
2 Hoe denken Nederlanders over alternatieven voor het afsteken van vuurwerk door particulieren?
3 Verandert het afsteekgedrag (van degenen die nu vuurwerk afsteken) door het aanbieden van alternatieven?
4 Hoe wordt er aangekeken tegen de regelgeving rondom het afsteken van vuurwerk, en het handhaven ervan?
5 In hoeverre ervaren Nederlanders overlast van (het afsteken van) vuurwerk tijdens de jaarwisseling?

2.3 Verantwoording

I&O Research voerde van donderdag 16 tot en met zondag 26 november 2017 een online onderzoek uit naar de standpunten en ervaringen van Nederlanders met betrekking tot vuurwerk. In deze periode werkten 3.339 Nederlanders (18+) mee aan het onderzoek. I&O Research heeft een vergelijkbaar onderzoek uitgevoerd in 2014 (26-28 december 2014), 2015 (3-8 december 2015) en 2016 (1-5 december 2016). Daar we vermoeden dat verschillen in de veldwerkperiode van invloed zijn op de uitkomsten (zgn. 'periode-effecten') is dat in de rapportage aangegeven.

Zie hoofdstuk 4 voor een nadere onderzoeksverantwoording.

3

HOOFDSTUK

Omgang met en perceptie van vuurwerk

3. Omgang met en perceptie van vuurwerk

3.1 Afsteekgedrag vuurwerk stabiel

Net als in 2016 steken zes op de tien Nederlanders *doorgaans* geen vuurwerk af rond de jaarwisseling. Vier op de tien Nederlanders steken dus wel eens vuurwerk af, hoewel de frequentie hiervan wisselt. Een op de zes Nederlanders (17 procent) zegt dit 'meestal' of 'altijd' tijdens de jaarwisseling te doen.

Tabel 3.1

Steekt u doorgaans vuurwerk af rond de jaarwisseling?

	2016	2017
Ja, altijd	7%	8%
Ja, meestal wel	10%	9%
Het ene jaar wel, het andere niet	8%	8%
Een enkele keer	15%	15%
Nooit	61%	60%
TOTAAL	**100%**	**100%**

Het afsteken van vuurwerk is onder 50-minners beduidend populairder dan onder ouderen. Bijna driekwart van de jongeren tussen 18 en 24 jaar en ruim de helft van de 25-34 jarigen steekt wel eens vuurwerk af. Onder de 50-64 jarigen is dit 30 procent en onder 65-plussers 15 procent (figuur 3.1). Mannen (49 procent) steken naar verhouding vaker vuurwerk af dan vrouwen (32 procent).

Figuur 3.1

Aandeel Nederlanders dat **'wel eens'** vuurwerk afsteekt rond de jaarwisseling (naar leeftijd)

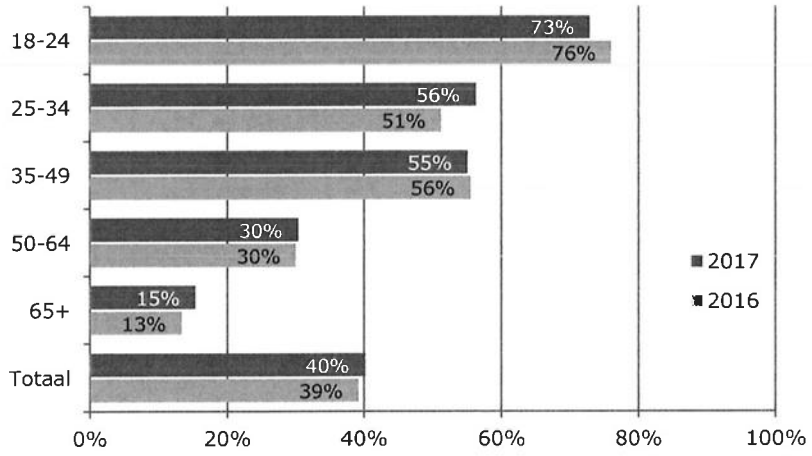

Ook als we kijken naar de vraag of mensen *dit jaar* vuurwerk gaan afsteken, zien we geen grote verschuivingen in het afsteekgedrag. Het aandeel Nederlanders dat (waarschijnlijk) vuurwerk gaat afsteken tijdens oud en nieuw is stabiel op 19 procent (tabel 3.2). Jongeren (18-24 jaar) zijn dit jaar iets vaker van plan (45 procent) vuurwerk af te steken dan vorig jaar (39 procent). Van de 65-plussers steekt vrijwel niemand vuurwerk af tijdens de komende jaarwisseling.

Tabel 3.2

Bent u dit jaar van plan vuurwerk af te gaan steken rond de jaarwisseling?

	2016		2017	
Ja, zeker wel	7%	Steekt vuurwerk af:	8%	Steekt vuurwerk af:
Waarschijnlijk wel	12%	**19%**	11%	**19%**
Waarschijnlijk niet	16%		13%	
Zeker niet	63%		63%	
Weet ik (nog) niet	2%		5%	
TOTAAL	**100%**		**100%**	

Figuur 3.2

Aandeel Nederlanders dat 'zeker' of 'waarschijnlijk' vuurwerk gaat afsteken bij de komende jaarwisseling (%)

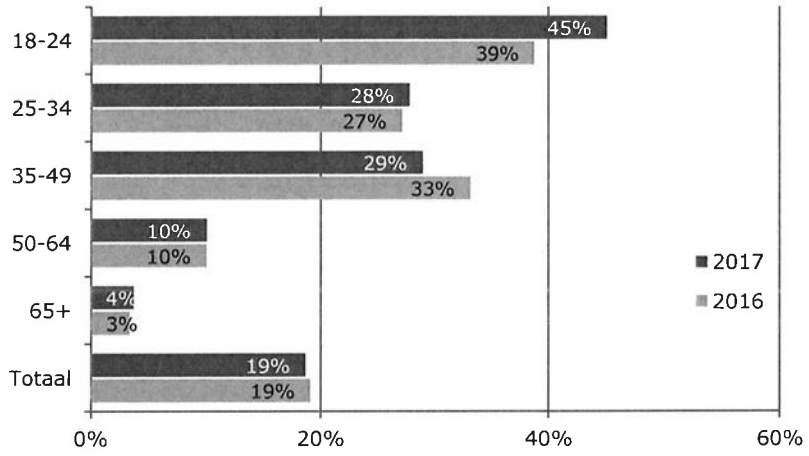

De traditie van het vuurwerk afsteken leeft het meest in de niet-stedelijke gebieden. Het percentage vuurwerkafstekers bedraagt daar net als in 2016 21 procent. In de zeer verstedelijkte gebieden is 15 procent 'zeker' of 'waarschijnlijk' van plan om dit jaar vuurwerk af te steken (figuur 3.3).
Op regionaal niveau wordt het vaakst vuurwerk afgestoken in het noorden en oosten van Nederland. De top 5 van regio's bestaat uit Zuidoost-Friesland (35 procent), Overig Groningen (35 procent), de Achterhoek (32 procent), Zuidwest-Overijssel (32 procent) en Oost-Groningen (31 procent). Zie hiervoor figuur 3.4.

Figuur 3.3

Aandeel Nederlanders dat 'zeker' of 'waarschijnlijk' vuurwerk gaat afsteken bij de komende jaarwisseling (naar stedelijkheid)

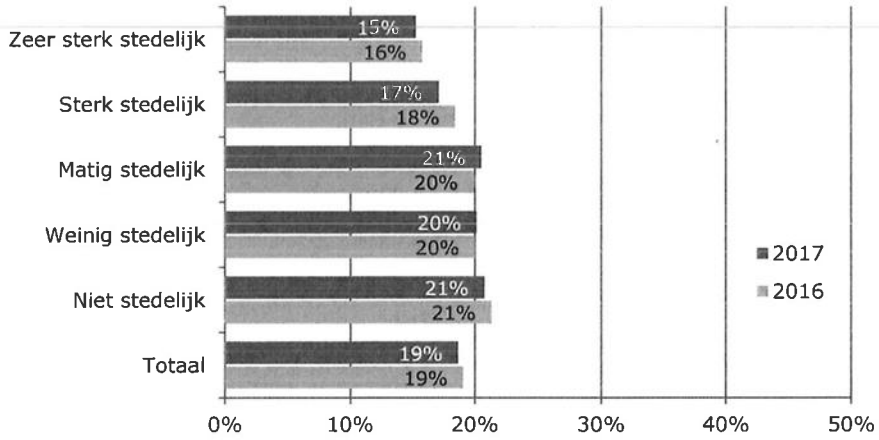

Tabel 3.3

Aandeel Nederlanders dat 'zeker' of 'waarschijnlijk' vuurwerk gaat afsteken bij de komende jaarwisseling (%) (naar Corop-regio)

HOOGSTE VIJF		LAAGSTE VIJF	
Zuidoost-Friesland*	35%	Zaanstreek*	3%
Overig Groningen	35%	Alkmaar en omgeving*	9%
Achterhoek	35%	IJmond*	10%
Zuidwest-Overijssel*	32%	Zuidwest-Gelderland*	11%
Oost-Groningen*	31%	Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	11%

* Cijfer indicatief. Minder dan 50 waarnemingen.

Figuur 3.4

Aandeel Nederlanders dat 'zeker' of 'waarschijnlijk' vuurwerk gaat afsteken bij de komende jaarwisseling (%) (naar Corop-regio)[1]

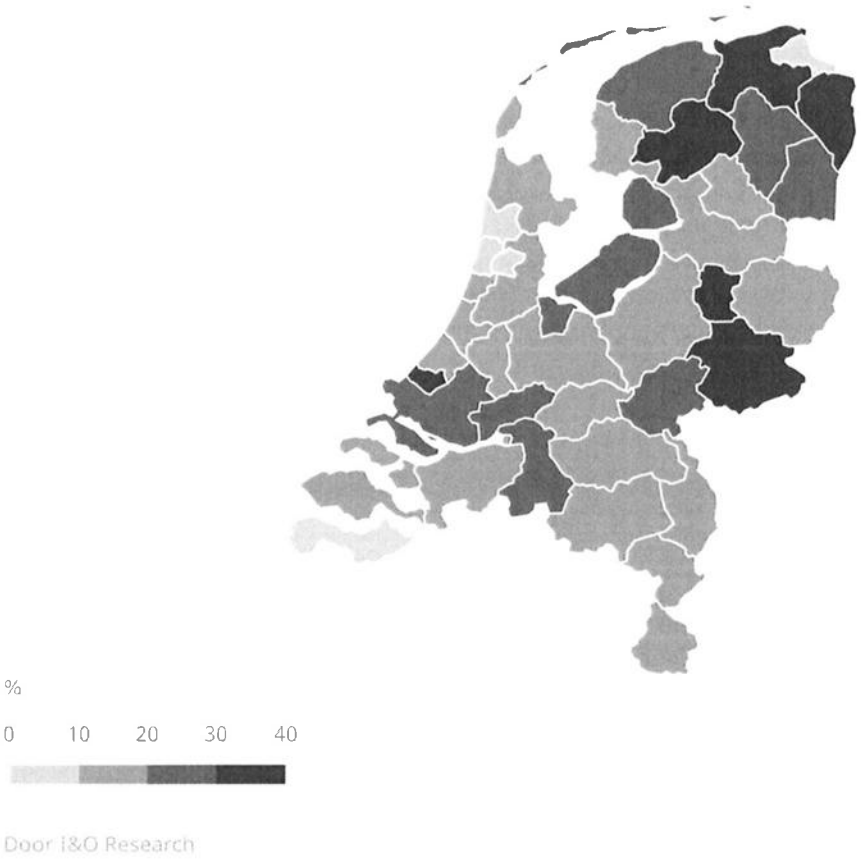

[1] *Twee regio's (Delfzijl e.o. en Zeeuws-Vlaanderen) hebben minder dan 20 waarnemingen en zijn om die reden niet opgenomen.*

3.2 Handhaving

3.2.1. Afsteektijden

Vier op de tien Nederlanders weten juiste begintijd te noemen

In vergelijking met 2016 weten Nederlanders minder vaak de juiste begintijd van vuurwerk afsteken te noemen (18 uur 's avonds). Vier op de tien Nederlanders weten het juiste tijdstip te noemen. Dit was vorig jaar 46 procent. Met name onder niet-vuurwerkafstekers is de kennis afgenomen (figuur 3.5). Ruim een derde van de Nederlanders denkt dat er al vanaf 10 uur 's ochtends vuurwerk mag worden afgestoken. Dit was tot enkele jaren geleden het geval.

De kennis van de correcte eindtijd is niet veranderd ten opzichte van een jaar geleden. Ruim de helft (53 procent) weet de correcte eindtijd te noemen: 1 januari tot 2.00 uur 's nachts.

Vuurwerkafstekers noemen vaker de juiste begin- en eindtijd dan niet-vuurwerkafstekers, maar hun kennis is ten opzichte van vorig jaar niet toegenomen (figuur 3.5).

Tabel 3.4

Weet u vanaf wanneer er vuurwerk afgestoken mag worden?

	2015	2016	2017
Nee, weet ik niet	17%	17%	15%
Ja, in heel december	0%	0%	0%
Ja, na de Kerstdagen	0%	0%	0%
Ja, de laatste twee dagen van december	2%	4%	4%
Ja, de laatste dag (31 december) vanaf 10 uur 's ochtends*	28%	27%	36%
Ja, de laatste dag (31 december) vanaf 18 uur 's avonds	46%	46%	40%
Ja, de laatste dag (31 december) vanaf 23 uur 's avonds	7%	6%	5%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**

* In 2015 en 2016 getoond als 'vanaf 9 uur 's ochtends'.

Tabel 3.5

Weet u tot wanneer er vuurwerk afgestoken mag worden?

	2015	2016	2017
Nee, weet ik niet	25%	25%	24%
Ja, tot 1 januari 1 uur 's nachts	11%	8%	10%
Ja, tot 1 januari 2 uur 's nachts	54%	54%	53%
Ja, tot 1 januari 5 uur in de ochtend	5%	6%	7%
Ja, tot 1 januari 12 uur	3%	4%	4%
Ja, tot 1 januari 18 uur	1%	1%	1%
Ja, tot 1 januari, hele dag (tot 12 uur 's nachts)	1%	2%	2%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**

Figuur 3.5

Kennis van afsteektijden naar afsteekgedrag (% met juiste antwoord)

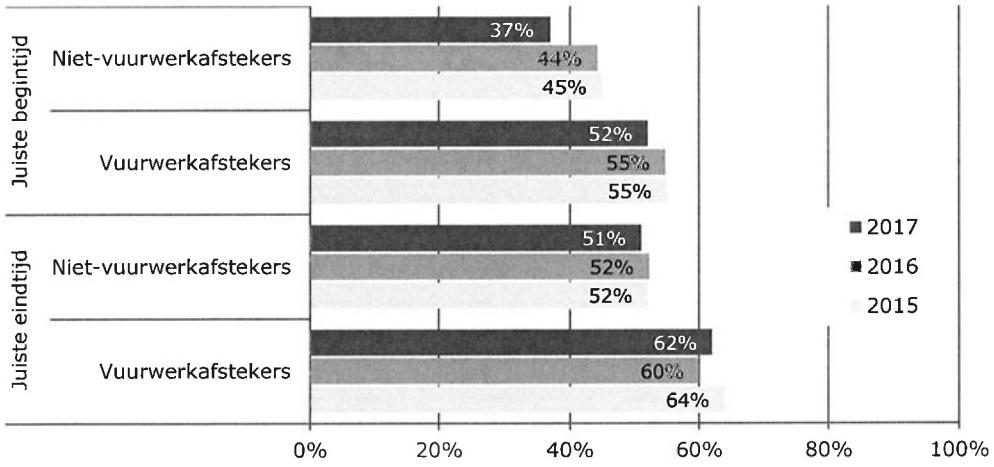

Meer draagvlak voor verdere beperking afsteektijden

De grootste groep Nederlanders (43 procent) vindt de huidige afsteektijden prima. Niettemin is het aandeel dat pleit voor een verdere beperking van de afsteektijden gegroeid van 29 procent in 2016 naar 33 procent nu. Deze stijging doet zich met name voor onder niet-vuurwerkafstekers. In deze groep houden beide meningen elkaar nu vrijwel in balans (38 om 39 procent).

De volwassen vuurwerkafstekers zijn over het algemeen tevreden (57 procent) over het huidige afsteekregime; een kleine groep (19 procent) zou eerder willen beginnen met afsteken. We hebben geen onderzoek gedaan naar de mening van kinderen en jongeren hierover.

Tabel 3.6

Welke uitspraak past het best bij uw mening over de afsteektijden?

	TOTAAL		VUURWERK-AFSTEKERS[2]		NIET-VUURWERK-AFSTEKERS	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Afsteektijden moeten verder beperkt worden	29%	33%	12%	12%	33%	38%
Afsteektijden zijn prima zo	47%	43%	60%	57%	44%	39%
Afsteektijden moeten verruimd worden (eerder beginnen)	7%	6%	19%	19%	4%	3%
Het maakt mij niets uit	7%	7%	5%	7%	7%	6%
Anders*	8%	10%	2%	3%	10%	11%
Weet ik niet	2%	2%	2%	0%	2%	2%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

* In deze categorie wordt vaak gepleit voor een particulier vuurwerkverbod.

[2] *Dit betreft degenen die 'zeker' of 'waarschijnlijk' vuurwerk gaan afsteken tijdens de jaarwisseling.*

Volgens de meeste Nederlanders worden de afsteektijden niet of beperkt gehandhaafd. Drie op de tien weten niet of er controle is op de afsteektijden door politie en andere toezichthouders. Ook bij de vuurwerkafstekers is het beeld dat de handhaving van afsteektijden beperkt is. Dit beeld is niet veranderd sinds vorig jaar.

Tabel 3.7

In hoeverre worden afsteektijden in de buurt gehandhaafd?

	TOTAAL		VUURWERKAFSTEKERS		NIET-VUURWERK-AFSTEKERS	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Intensief	3%	3%	5%	6%	2%	2%
Beperkt	22%	22%	31%	33%	20%	20%
Niet	44%	44%	37%	37%	45%	45%
Weet ik niet	32%	31%	26%	25%	33%	32%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Breed draagvlak voor strengere handhaving van afsteektijden

Hoewel de handhaving in de perceptie van buurtbewoners beperkt is, bestaat er wel behoefte aan een strengere controle. Zowel in 2016 als 2017 zijn zes op de tien Nederlanders (61 procent) vóór strengere handhaving van de afsteektijden. Ook een derde van de vuurwerkafstekers (34 procent) kan zich hierin vinden. Verder kan dit idee op brede steun rekenen onder verschillende kiezersgroepen. Bij alle partijen is een meerderheid voorstander van deze maatregel. Met name kiezers van de Partij voor de Dieren (80 procent), 50 Plus (79 procent), SP (68 procent) en GroenLinks (66 procent) kunnen zich hierin vinden.

Tabel 3.8

En wat zou u willen met betrekking tot de handhaving van de afsteektijden?

	TOTAAL		VUURWERKAFSTEKERS		NIET-VUURWERK-AFSTEKERS	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
De handhaving zou strenger mogen	61%	61%	37%	34%	66%	68%
De handhaving is voldoende	20%	18%	35%	31%	16%	15%
De handhaving mag minder streng	4%	5%	13%	16%	2%	3%
Maakt mij niet uit	9%	10%	11%	15%	9%	8%
Weet ik niet	6%	6%	5%	3%	6%	7%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Vuurwerkvrije zones

Sinds 2015 is het aandeel Nederlanders met een vuurwerkvrije zone in hun gemeente onveranderd op 6 procent. Dit past in de stabiele trend van het aantal gemeenten met vuurwerkvrije zones, zoals blijkt uit een recente inventarisatie van de NOS. Een op de vijf gemeenten heeft net als vorig jaar een of meer vuurwerkvrije zones ingesteld.[3] De bekendheid met vuurwerkvrije zones is niet hoog: ruim de helft weet niet of er door hun gemeente vuurwerkvrije plekken zijn aangewezen.

Tabel 3.9

Zijn er in uw gemeente ook plekken aangewezen waar vuurwerk afsteken verboden is?
(meerdere antwoorden mogelijk)

	2015	2016	2017
Ja, vorig jaar	6%	11%	12%
Ja, dit jaar	6%	6%	6%
Nee	45%	35%	35%
Weet niet	46%	53%	52%

In hoeverre houden mensen zich aan het vuurwerkverbod in deze zones? Deze vraag is sinds 2016 voorgelegd aan mensen die in hun gemeente te maken hebben (of vorig jaar te maken hadden) met een vuurwerkvrije zone. Bijna de helft van de inwoners (46 procent) zegt dat er minder vuurwerk wordt afgestoken dan voorheen; ruim een kwart (27 procent) merkt dat er op deze plekken (vrijwel) geen vuurwerk meer wordt afgestoken. Ditzelfde beeld zagen we min of meer in 2016, toen er volgens 47 procent een reductie van het afsteekgedrag was (tabel 3.10).
De groep die geen zicht heeft op de eventuele verandering in het afsteekgedrag zal voornamelijk bestaan uit bewoners die verder weg wonen van een vuurwerkvrije zone.

Tabel 3.10

In hoeverre houden mensen zich aan het verbod op vuurwerk in vuurwerkvrije zones?
(alleen inwoners van gemeenten met een vuurwerkvrije zone, n=305/432)

	2016	2017
Er wordt (bijna) geen vuurwerk meer afgestoken in deze zones.	24%	27%
Er wordt af en toe vuurwerk afgestoken, maar wel minder dan voorheen.	23%	19%
In de vuurwerkvrije zones wordt evenveel vuurwerk afgestoken als voorheen.	5%	8%
In de vuurwerkvrije zones wordt meer vuurwerk afgestoken dan voor het verbod.	2%	0%
Weet ik niet	46%	45%
TOTAAL	**100%**	**100%**

[3] *Van der Parre, H. (2017), "Gemeenten zien niet veel in centrale vuurwerkshows", NOS, https://nos.nl/artikel/2204772-gemeenten-zien-niet-veel-in-centrale-vuurwerkshows.html*

Geen intensievere handhaving vuurwerkvrije zones volgens bewoners

De handhaving van vuurwerkvrije zones lijkt in de perceptie van bewoners niet aan intensiteit te hebben gewonnen in het afgelopen jaar. Circa een op de acht bewoners merkt dat er intensief wordt gehandhaafd, tegen 16 procent vorig jaar.

Tabel 3.11

In hoeverre worden de vuurwerkvrije zones gehandhaafd?

(alleen inwoners van gemeenten met een vuurwerkvrije zone, n=305/432)

	2016	2017
Intensief	16%	12%
Beperkt	23%	27%
Niet	14%	12%
Weet ik niet	47%	49%
TOTAAL	**100%**	**100%**

Behoefte aan meer handhaving in vuurwerkvrije zones

Voor ruim de helft (53 procent) van de bewoners zou het vuurwerkverbod in deze zones strenger mogen worden gehandhaafd. Dit is onveranderd ten opzichte van 2016. Een op de vijf bewoners vindt het huidige niveau van handhaving voldoende. In 2016 was dit aandeel met 26 procent hoger.

Tabel 3.12

En wat zou u willen met betrekking tot de handhaving van de vuurwerkvrije zones?

(alleen inwoners van gemeenten met een vuurwerkvrije zone, n=305/432)

	2016	2017
De handhaving zou strenger mogen	53%	53%
De handhaving is voldoende	26%	19%
De handhaving mag minder streng	2%	4%
Maakt mij niet uit	7%	6%
Weet ik niet	13%	17%
TOTAAL	**100%**	**100%**

Sinds 2014 hebben we bewoners gevraagd naar hun mening over de vuurwerkvrije zones in hun gemeente. Daaruit komt een stabiele trend naar voren. Steeds geven circa zeven op de tien bewoners aan hier blij mee te zijn. De groep die het niets uitmaakt, schommelt in deze jaren tussen 15 en 21 procent (tabel 3.13).

Het draagvlak blijkt ook uit de vraag of het aantal vuurwerkvrije zones voldoende is: ruim de helft wil meer vuurwerkvrije plekken en 27 procent vindt het huidige aantal prima. In gemeenten waar geen vuurwerkvrije zone is, zou 48 procent graag een of meer vuurwerkvrije zones gerealiseerd zien. Dit is niet veranderd ten opzichte van vorig jaar.

Tabel 3.13

Welke uitspraak past het best bij uw mening over de vuurwerkvrije zones in uw gemeente?

(alleen inwoners van gemeenten met een vuurwerkvrije zone, n=305/432)

	2014	2015	2016	2017
Ik ben daar blij mee	72%	72%	69%	69%
Ik ben daar niet blij mee	3%	5%	2%	5%
Het maakt mij niets uit	17%	15%	21%	15%
Anders	8%	8%	6%	8%
Weet ik niet	1%	0%	2%	2%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Tabel 3.14

Houding ten aanzien van vuurwerkvrije zones in de eigen gemeente

	MET VUURWERKVRIJE ZONE		ZONDER VUURWERKVRIJE ZONE	
	2016	2017	2016	2017
Er moeten (meer) vuurwerkvrije zones komen	48%	53%	47%	48%
De vuurwerkvrije zones zijn prima zo	32%	27%	-	-
Er moeten minder vuurwerkvrije zones komen	3%	3%	-	-
Er zijn geen vuurwerkvrije zones nodig	-	-	18%	18%
Het maakt mij niets uit	9%	8%	20%	18%
Anders	6%	6%	9%	9%
Weet ik niet	2%	4%	5%	7%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Vrijwillige vuurwerkvrije zones?

In sommige gemeenten wordt overwogen om de bestaande vuurwerkvrije zones af te schaffen. Hiervoor in de plaats komen vuurwerkvrije zones op vrijwillige basis. Er geldt geen verbod, maar er wordt wel met borden aangegeven dat vuurwerk afsteken niet gewenst is. Ook zouden buurtbewoners elkaar en anderen corrigeren.[4]

Minder animo voor vrijwillige vuurwerkvrije zones

Gevraagd naar hun mening over deze 'vrijwillige' vuurwerkvrije zones zijn Nederlanders net als in 2016 per saldo tegen dit idee. Vier op de tien Nederlanders vinden dit een (heel) slecht initiatief, tegen drie op de tien Nederlanders die dit wél een (heel) goed idee vinden. De animo voor dit plan is in vergelijking met vorig jaar afgenomen, met name onder inwoners van gemeenten zonder vuurwerkvrije zones. Dit blijkt als we het aandeel 'goed idee' afzetten tegen de groep 'slecht idee'. In 2016 was het verschil 12 procent in het voordeel van de tegenstanders. Dit jaar is dit verschil gegroeid tot 17 procent. In de gemeenten zonder vuurwerkvrije zones is het verschil van 10 procent toegenomen naar 18 procent.

[4] *Deze toelichting is gegeven aan respondenten, voordat zij hun mening konden geven over 'vrijwillige' vuurwerkvrije zones.*

Figuur 3.6

Wat vindt u van 'vrijwillige' vuurwerkvrije zones?

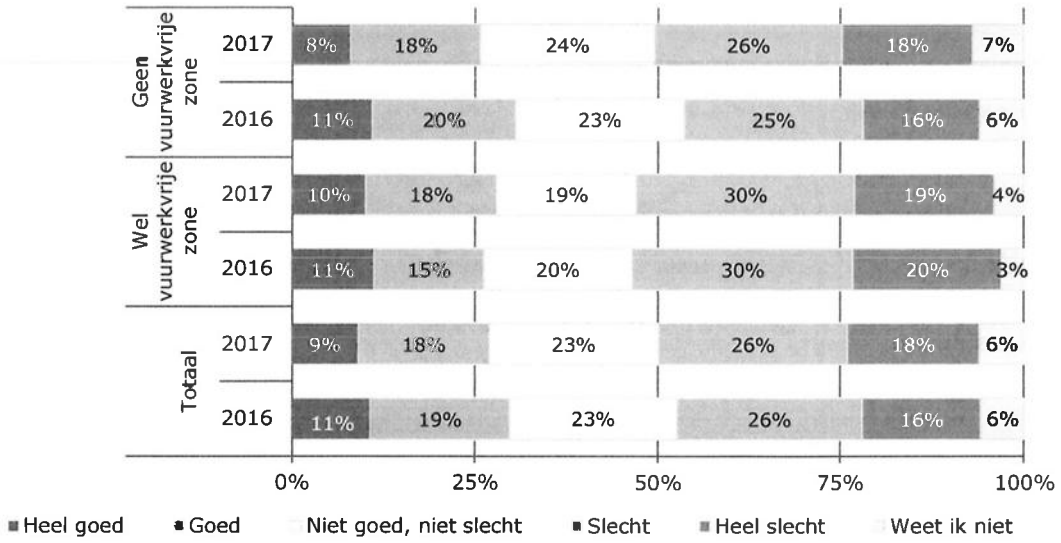

3.2.3. Illegaal vuurwerk

Ruim een derde van de Nederlanders (37 procent) denkt dat het verbod op illegaal vuurwerk in enige mate wordt gehandhaafd. Vuurwerkafstekers merken hier verhoudingsgewijs iets vaker van (47 procent).

Tabel 3.15

In hoeverre wordt het verbod op illegaal vuurwerk gehandhaafd?

	TOTAAL		VUURWERKAFSTEKERS		NIET-VUURWERK-AFSTEKERS	
	2016	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**	**2017**
Intensief	6%	5%	6%	8%	6%	4%
Beperkt	28%	32%	37%	39%	26%	30%
Niet	16%	23%	16%	22%	16%	23%
Weet ik niet	50%	41%	40%	31%	52%	43%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Meer steun voor strengere handhaving verbod illegaal vuurwerk

In vergelijking met 2016 is de steun voor strengere handhaving van het verbod op illegaal vuurwerk gegroeid. Was vorig jaar 72 procent hier voorstander van, nu is dit gestegen tot 77 procent. Opvallend is dat met name vuurwerkafstekers zelf vaker voorstander hiervan zijn dan een jaar eerder (tabel 3.16). In 2016 was dit 54 procent. Inmiddels vindt een ruime meerderheid (63 procent) van de vuurwerkafstekers dat er strenger mag worden gehandhaafd op illegaal vuurwerk.

Tabel 3.16

En wat zou u willen met betrekking tot de handhaving van het verbod op illegaal vuurwerk?

	TOTAAL		VUURWERKAFSTEKERS		NIET-VUURWERK-AFSTEKERS	
	2016	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**	**2017**
De handhaving zou strenger mogen	72%	77%	54%	63%	77%	80%
De handhaving is voldoende	13%	10%	26%	21%	10%	8%
De handhaving mag minder streng	2%	2%	5%	6%	1%	1%
Maakt mij niet uit	5%	3%	7%	6%	5%	3%
Weet ik niet	7%	7%	7%	4%	7%	8%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

77% vindt dat het verbod op illegaal vuurwerk strenger mag worden gehandhaafd. In 2016 was dit 72 procent.

3.3 Houding ten aanzien van vuurwerk

Handhaving verbod op handel in illegaal vuurwerk is het belangrijkst

Het belangrijkste handhavingsaspect waarop politie en andere toezichthouders zich moeten richten, is het verbod op handel in illegaal vuurwerk. Ruim een derde van de Nederlanders (35 procent) geeft hier prioriteit aan. Op plek twee en drie volgen het verbod op het afsteken van illegaal vuurwerk (21 procent) en afsteektijden (eveneens 21 procent). Ook in 2016 stond het verbod op illegaal vuurwerk op nummer één (45 procent).[5]

Figuur 3.7

Wat is volgens u het belangrijkste vuurwerkonderwerp waarop de politie en/of andere toezichthouders moeten handhaven?

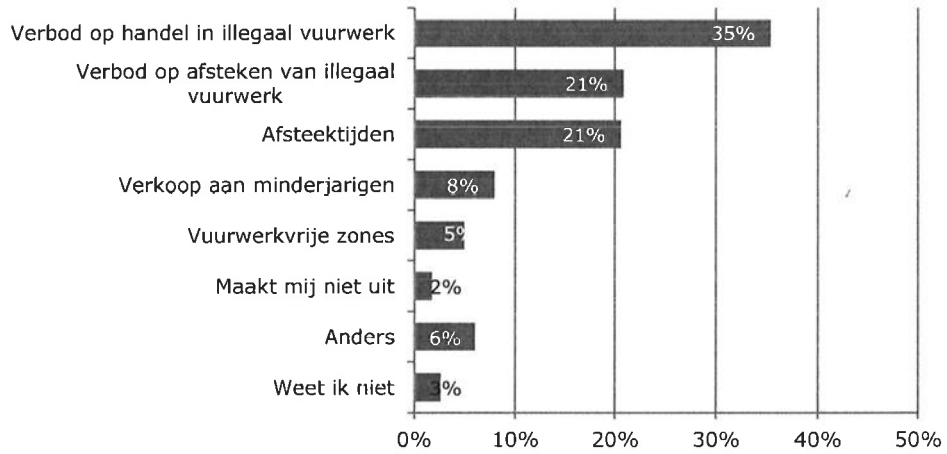

3.4 Stadsdialoog vuurwerk

In Enschede is dit jaar een Stadsdialoog Vuurwerk gehouden, waarbij inwoners konden meepraten over de omgang met vuurwerk en de beperking van overlast tijdens oud en nieuw. Bewoners hebben in verschillende groepen nagedacht over ideeën en oplossingen en deze besproken met professionals en de politiek. Uniek is dat de inwoners (die via loting waren gekozen) zelf hebben gestemd over de voorstellen. De gemeenteraad neemt deze voorstellen in principe over. Zo komen er vuurwerkvrije zones in de stad en wordt er meer gedaan aan bewustwording en voorlichting.[6]

Stadsdialoog: prima initiatief, maar minderheid zou zelf deelnemen

Het overgrote deel van de Nederlanders (73 procent) vindt een dergelijke stadsdialoog een goed initiatief. Niettemin is de bereidheid om zelf aan een stadsdialoog over vuurwerk en de jaarwisseling deel te nemen een stuk kleiner. In totaal zou 8 procent naar eigen zeggen 'zeker' deelnemen en een kwart 'waarschijnlijk'. Onder degenen die dit een (heel) goed idee vinden, zou 10 procent 'zeker' deelnemen. We weten niet of zij daadwerkelijk gaan meedoen als zij worden uitgenodigd.

---

[5] *In de vragenlijst van 2016 was dit één item. Dit jaar is ervoor gekozen om dit item op te splitsen in 'verbod op handel in illegaal vuurwerk' en 'verbod op afsteken van illegaal vuurwerk'.*

[6] *Deze toelichting is gegeven aan respondenten, voordat zij hun mening konden geven over de Stadsdialoog Vuurwerk.*

Waarom nemen mensen niet deel aan een stads- of dorpsdialoog over vuurwerk en de jaarwisseling?

Voorstander van algeheel verbod

- 'Ik ben tegen alle vuurwerk.'

Geen interesse in onderwerp / andere prioriteiten

- 'Er zijn veel onderwerpen die ik belangrijker vind dan vuurwerk.'

Gebrek aan urgentie

- 'Ervaar nu geen hinder of last van vuurwerk. Daarom zonde van mijn tijd.'
- 'Ik steek zelf geen vuurwerk af en kan me dus ook moeilijk verplaatsen in de wensen van mensen die wel vuurwerk afsteken.'

Geen tijd

- 'Te druk met andere dingen.'

Leeftijd

- 'Ik ben al 84. Ik denk dat ik daar geen inbreng in kan hebben. Zeker niet als ik zelf al nooit afsteek.'

Geen behoefte aan meer inspraak / participatie

- 'De politiek beslist, die kies ik om namens mij besluiten te nemen.'
- 'Er zijn al zoveel inspraakmogelijkheden, volgens mij mogen bestuurders ook doen waar ze goed in zijn: besturen.'
- 'Ik geef m'n stem 1 keer per 4 jaar en dat is voldoende.'

Weinig vertrouwen in instrument Stadsdialoog

- 'Al dat gepraat heeft geen zin.'
- 'De ervaring leert dat deze bijeenkomsten nooit democratisch zijn.'
- 'De overweging: levert het iets concreet op?'
- 'Ik geloof niet dat ik als vuurwerkhater vuurwerkliefhebbers kan overtuigen hun hobby te staken. Daar komt niets uit zo'n dialoog, niets waar ik blij van word.'
- 'Omdat de meest dominante mensen hun mening opdringen en dat is vaak niet de meest verstandige.'

Figuur 3.8

Wat vindt u van de Stadsdialoog Vuurwerk?

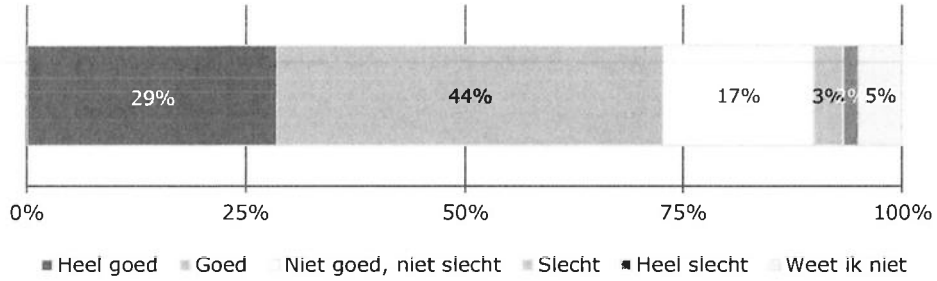

Tabel 3.17

Samenhang tussen mening over en deelname aan Stadsdialoog over vuurwerk en de jaarwisseling (%)

	MENING OVER STADSDIALOOG				
Zelf deelnemen?	**(Heel) goed (n=2.428)**	**Neutraal (n=570)**	**(Heel) slecht (n=172)**	**Weet ik niet (n=168)**	**Totaal (n=3.339)**
Ja, zeker wel	10%	4%	9%	0%	8%
Ja, waarschijnlijk wel	30%	10%	14%	6%	25%
Nee, waarschijnlijk niet	36%	37%	15%	24%	34%
Nee, zeker niet	16%	43%	59%	54%	24%
Weet ik niet	9%	6%	4%	15%	8%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Meerderheid voorstander van vuurwerkverbod in combinatie met centrale vuurwerkshow

Een algemeen vuurwerkverbod voor particulieren kan rekenen op de steun van 47 procent van de Nederlanders. Na een lichte afname tussen 2015 en 2016 is de steun voor een algeheel vuurwerkverbod terug op het gemiddelde niveau in deze periode (figuur 3.9). Als een algemeen verbod wordt gecombineerd met een vuurwerkshow op een centrale plaats in de gemeente komt het aandeel voorstanders uit op een meerderheid van 53 procent. De steun voor vuurwerkvrije zones is sinds 2015 onverminderd groot (70 procent of meer).

Links-rechtstegenstelling zichtbaar in mening over vuurwerkverbod

Wel zien we dat de mening over een particulier vuurwerkverbod sterk wordt beïnvloed door partijvoorkeur. Kiezers van linkse partijen (Partij voor de Dieren, GroenLinks, SP en PvdA) zijn per saldo voorstander van een vuurwerkverbod voor particulieren. Ter rechterzijde zien we dat kiezers van de PVV, FvD, CDA en VVD per saldo tegen zijn. SGP'ers zijn overwegend voor een verbod (figuur 3.13 en tabel 3.18). Kiezers van CU en 50 Plus zijn ook vóór een verbod, terwijl D66'ers verdeeld zijn.

Gedragseffecten vuurwerkshow en –verbod stabiel

Ruim een kwart van de vuurwerkafstekers zou 'zeker' of 'waarschijnlijk' stoppen met vuurwerk afsteken als er een professionele vuurwerkshow op een centrale plaats wordt georganiseerd. Komt er een algeheel verbod, dan stijgt dit percentage tot 57 procent. Dit beeld is sinds 2014 stabiel (figuur 3.12).

Figuur 3.9

Steun voor vuurwerkverbod en vuurwerkvrije zones (% (helemaal) mee eens)[7]

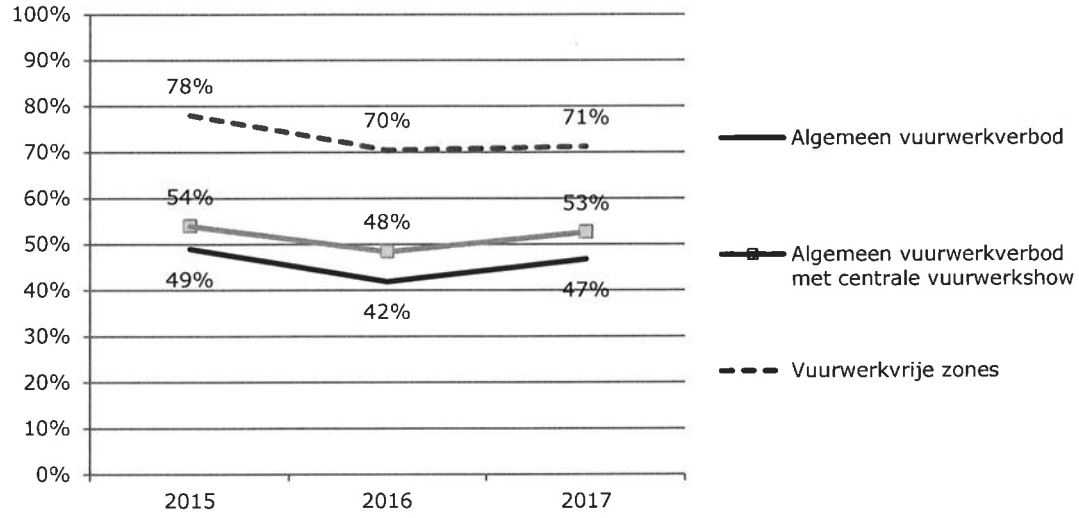

Figuur 3.10

Steun voor centrale vuurwerkshow en vuurwerktraditie (% (helemaal) mee eens)[8]

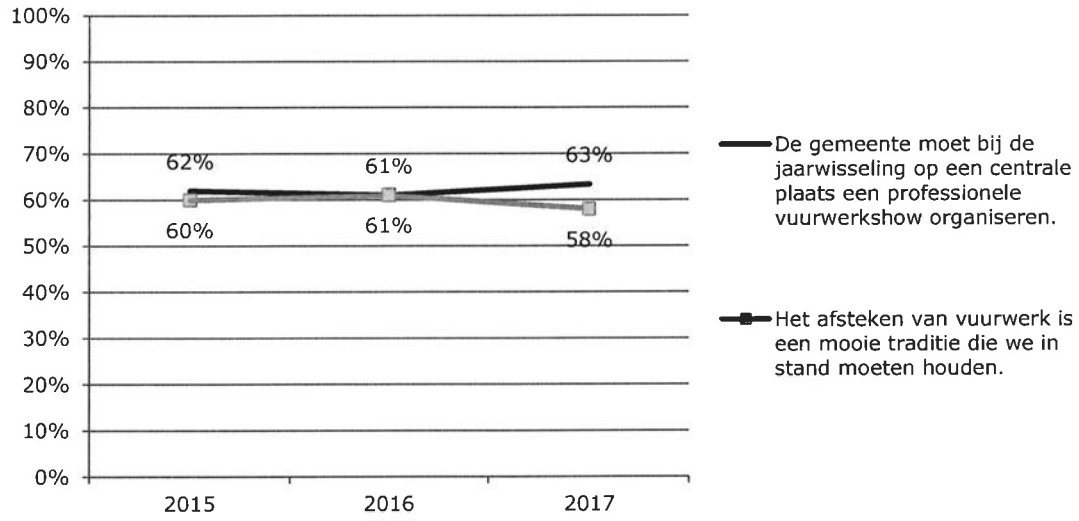

[7] *De periode van afname van de vragenlijst is door de jaren heen wat naar voren geschoven. Daardoor is een klein tijdseffect niet uit te sluiten.*

[8] *Idem als 7.*

Figuur 3.11

Angst voor vuurwerk en boetes op afsteken illegaal vuurwerk (% (helemaal) mee eens)[9]

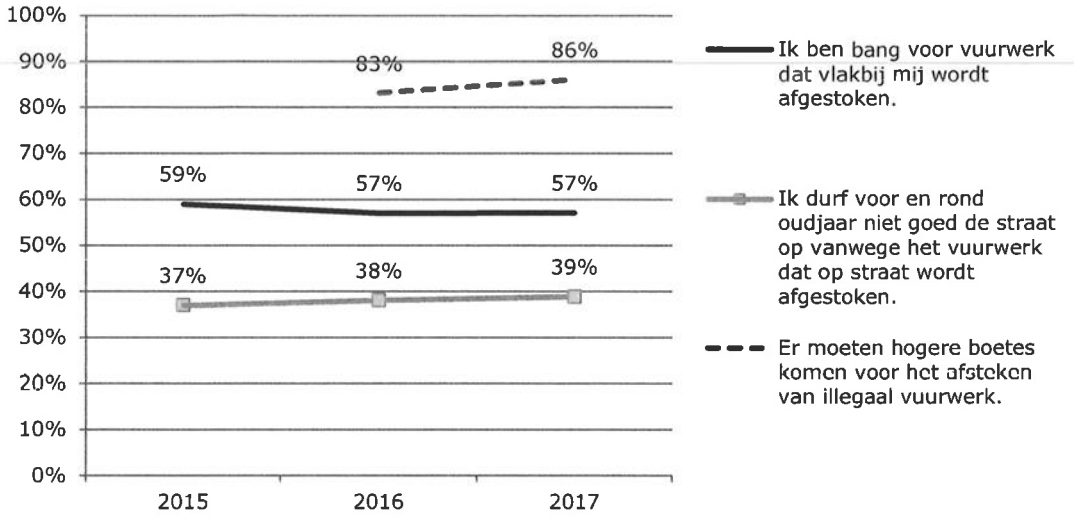

Figuur 3.12

Vuurwerkafstekers: zelf stoppen met vuurwerk afsteken bij alternatieven? (% zeker of waarschijnlijk wel)

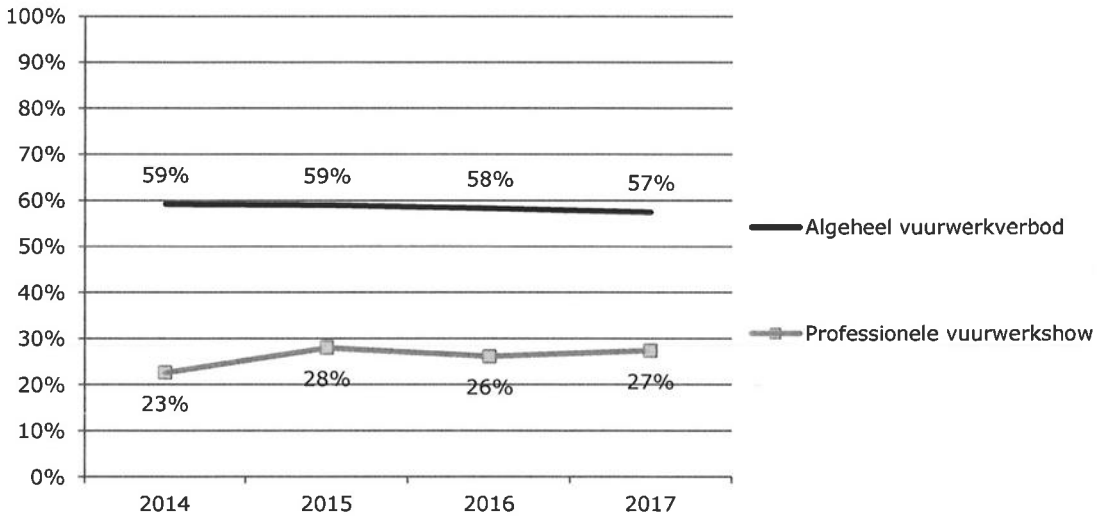

[9] *Idem als 7.*

Figuur 3.13

"Het afsteken van vuurwerk door particulieren moet helemaal worden verboden."
(naar huidige politieke voorkeur)

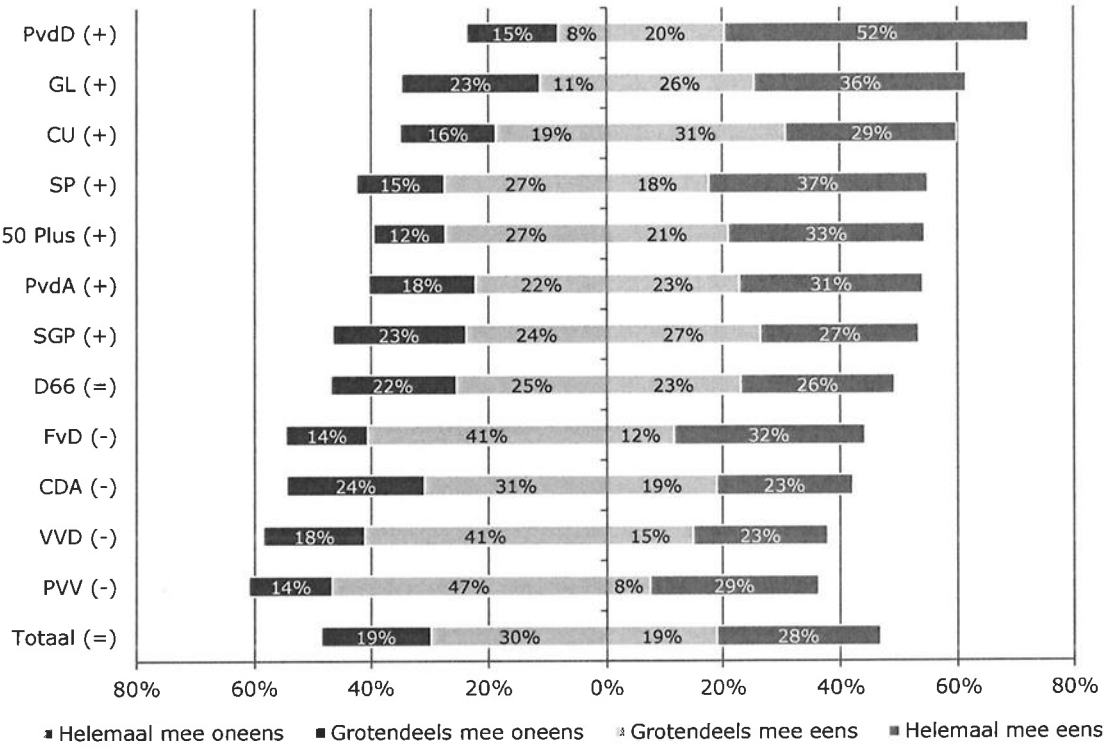

Kiezers van partijen met een '+' zijn per saldo voorstander van een particulier vuurwerkverbod; kiezers van partijen met een '-' zijn per saldo tegen. Een '=' duidt op een verschil voor-tegen dat kleiner is dan 5 procentpunt. De categorie 'Weet niet / niet van toepassing', variërend van 0 tot 6 procent, is weggelaten uit de figuur.

Tabel 3.18

Houding ten aanzien van vuurwerkverbod en andere alternatieven, naar huidige politieke voorkeur (%)

VVD	PVDA	PVV	SP	CDA	D66	CU	GL	SGP	PVDD	50+	FVD	TOTAAL
Het afsteken van vuurwerk door particulieren moet helemaal worden verboden.												
38	54	36	55	42	49	60	62	53	72	54	44	47
Het afsteken van vuurwerk door particulieren moet helemaal worden verboden, in plaats daarvan moet er op een centrale plaats bij de jaarwisseling een professionele vuurwerkshow worden georganiseerd.												
43	58	41	59	50	55	69	71	53	73	62	49	53
De gemeente moet vuurwerk op bepaalde plaatsen verbieden (vuurwerkvrije zones).												
64	76	55	74	72	75	80	82	83	88	75	64	71
De gemeente moet bij de jaarwisseling op een centrale plaats een professionele vuurwerkshow organiseren.												
58	70	55	71	59	70	73	75	48	79	72	56	63
Het afsteken van vuurwerk is een mooie traditie die we in stand moeten houden.												
68	49	71	51	65	53	51	43	43	36	62	66	58
Ik ben bang voor vuurwerk dat vlakbij mij wordt afgestoken.												
50	67	49	57	58	55	62	62	56	74	70	46	57
Ik durf voor en rond oudjaar niet goed de straat op vanwege het vuurwerk dat op straat wordt afgestoken.												
31	40	35	47	40	33	44	41	37	63	47	33	39
Er moeten hogere boetes komen voor het afsteken van illegaal vuurwerk.												
85	88	81	92	89	88	89	86	84	93	87	79	86

Tabel 3.19

"Het afsteken van vuurwerk door particulieren moet helemaal worden verboden." (%, naar Corop-regio)

HOOGSTE VIJF		LAAGSTE VIJF	
Het Gooi en Vechtstreek*	64%	Midden-Limburg	30%
West-Noord-Brabant	61%	Zuidwest-Drenthe*	31%
IJmond*	58%	Noord-Drenthe*	36%
Overig Zeeland	55%	Alkmaar en omgeving*	36%
Utrecht	54%	Noord-Friesland	39%

* Cijfer indicatief. Minder dan 50 waarnemingen.

Figuur 3.14

"Het afsteken van vuurwerk door particulieren moet helemaal worden verboden." (%, naar Corop-regio)[10]

[10] *Twee regio's (Delfzijl e.o. en Zeeuws-Vlaanderen) hebben minder dan 20 waarnemingen en zijn om die reden niet opgenomen.*

Vuurwerktraditie leeft het meest in grensregio's

De vuurwerktraditie leeft bovengemiddeld in de grensregio's van Nederland. Inwoners van Zuidwest-Drenthe, Limburg, de Achterhoek, Twente en Oost-Groningen vinden relatief vaak dat het afsteken van vuurwerk een mooie traditie is die in stand moet worden gehouden. Deze mening wordt overigens ook gedeeld door enkele regio's die niet tot het grensgebied kunnen worden gerekend, zoals Alkmaar en omgeving en Delft en Westland (tabel 3.20).

Tabel 3.20

"Het afsteken van vuurwerk is een mooie traditie die we in stand moeten houden." (%, naar Corop-regio)

HOOGSTE VIJF		LAAGSTE VIJF	
Zuidwest-Drenthe*	71%	Zuidwest-Friesland*	37%
Zuid-Limburg	70%	Zaanstreek*	41%
Alkmaar en omgeving*	68%	Zuidoost-Drenthe*	46%
Achterhoek	68%	Het Gooi en Vechtstreek*	46%
Noord-Limburg	67%	Agglomeratie Haarlem	47%

* Cijfer indicatief. Minder dan 50 waarnemingen.

Figuur 3.15

"Het afsteken van vuurwerk is een mooie traditie die we in stand moeten houden." (%, naar Corop-regio)[11]

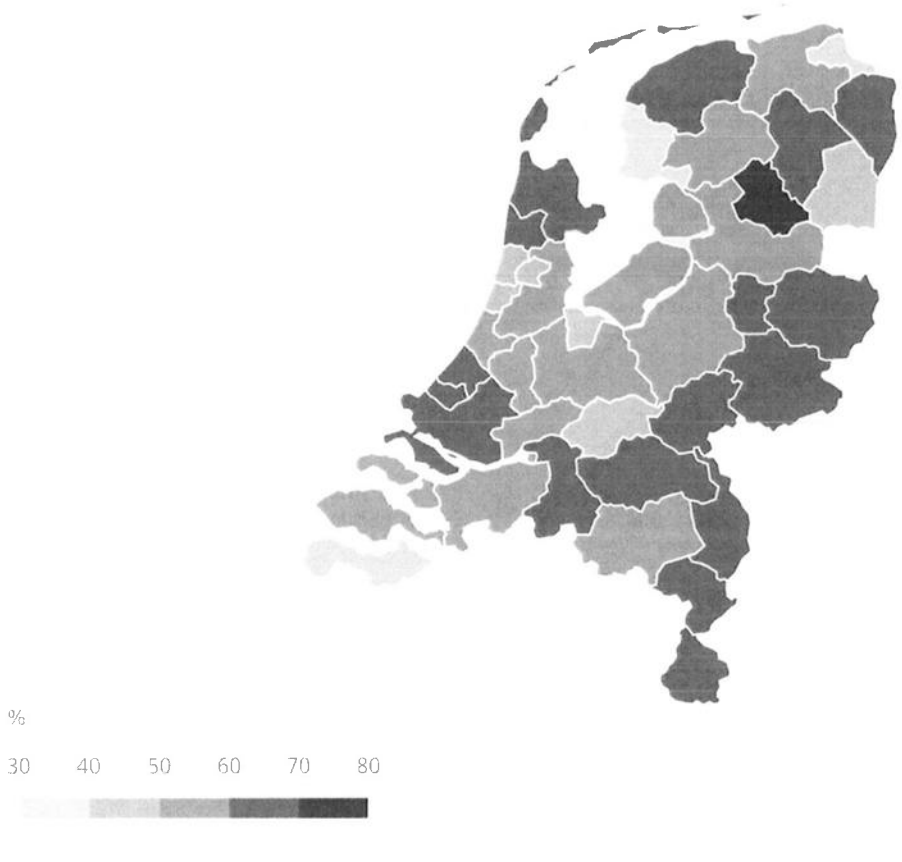

[11] *Twee regio's (Delfzijl e.o. en Zeeuws-Vlaanderen) hebben minder dan 20 waarnemingen en zijn om die reden niet opgenomen.*

Professionele vuurwerkshow populairste alternatief bij particulier vuurwerkverbod

Sinds 2015 is er één evenement duidelijk het populairst als alternatief bij een particulier vuurwerkverbod: een professionele vuurwerkshow op een centrale plaats in de gemeente. Hieraan geven ruim zes op de tien Nederlanders de voorkeur (figuur 3.16). De andere alternatieven, zoals een groot vreugdevuur, popconcert of gezamenlijk eten, volgen op grote afstand. Voor een op de zeven Nederlanders is er geen alternatief nodig.

Figuur 3.16

Stel dat het afsteken van vuurwerk in uw gemeente voor particulieren wordt verboden, wat zou u dan graag als alternatief zien (betaald door uw gemeente)? (één antwoord mogelijk)

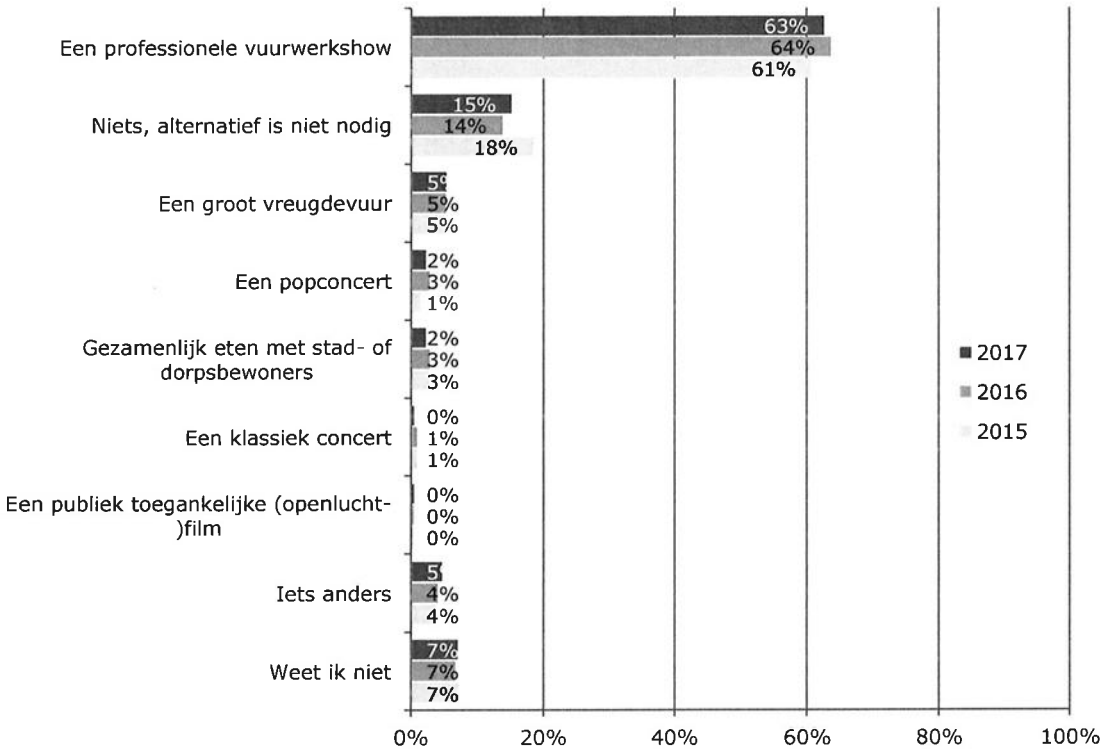

3.5 Overlast

Toename overlast

In hoeverre ervaren Nederlanders meer of minder overlast van vuurwerk rond de jaarwisseling in vergelijking met eerdere jaren? Het aandeel Nederlanders dat 'altijd' of 'meestal' overlast ervaart, is gestegen van 28 procent in 2015 naar 36 procent nu (tabel 3.21).

Tabel 3.21

In hoeverre ervaart u (doorgaans) overlast van vuurwerk rond de jaarwisseling?

	2015	2016	2017
Altijd	14%	17%	17%
Meestal	14%	17%	19%
Af en toe	47%	44%	42%
Nooit	24%	21%	22%
TOTAAL	**100%**	**100%**	**100%**

Aan de respondenten die weleens overlast ervaren door het afsteken van vuurwerk is gevraagd welke vorm(en) van overlast zij specifiek ervaren. Deze typen overlast zijn in random volgorde aangeboden.

Harde knallen en vuurwerkrestanten op straat blijven grootste bron van overlast

De top 3 van grootste bronnen van overlast bestaat net als in eerdere jaren uit: harde knallen (76 procent), vuurwerkrestanten op straat (64 procent) en gestreste huisdieren (44 procent). Verder geven vuurwerkrestanten in de tuin en stankoverlast aanleiding tot ergernis (figuur 3.17). Lichamelijk letsel wordt door slechts weinigen (4 procent) genoemd, maar de impact daarvan kan niettemin groot zijn.

Figuur 3.17

Wat voor overlast ervaart u (of heeft u ervaren?) (% genoemd, meerdere antwoorden mogelijk)

Basis: degenen die weleens overlast ervaren

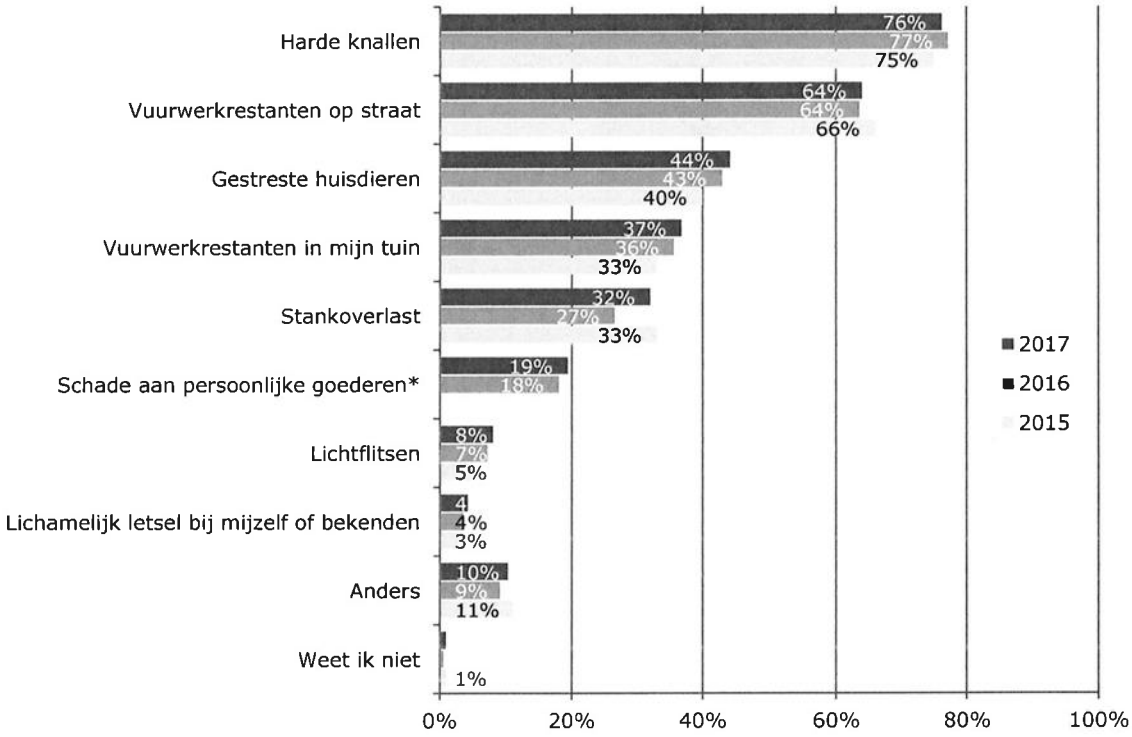

* Nieuw in 2016.

Lage meldingsbereidheid overlast

Degenen die wel eens overlast van vuurwerk hebben ervaren, doen hiervan doorgaans geen melding. Het overgrote deel (85 procent) laat dit achterwege. Degenen die wel een melding of een klacht indienen (=15 procent), doen dit het vaakst bij de politie of online via het Meldpunt Vuurwerkoverlast (www.vuurwerkoverlast.nl).

Figuur 3.18

Hebt u wel eens melding gedaan van vuurwerkoverlast? En zo ja, bij wie?
(% genoemd, meerdere antwoorden mogelijk) *Basis: degenen die weleens overlast ervaren*

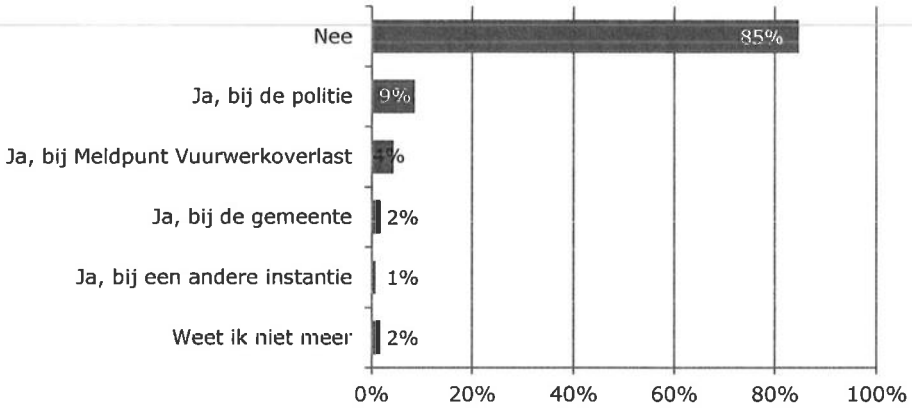

4

HOOFDSTUK

Onderzoeksverantwoording

4. Onderzoeksverantwoording

Meting 2017
I&O Research voerde van donderdag 16 november tot en met zondag 26 november 2017 een online onderzoek uit naar de standpunten en ervaringen van Nederlanders met betrekking tot vuurwerk en het verloop van de jaarwisseling. De deelnemers zijn geselecteerd uit het I&O Research Panel, aangevuld met leden van PanelClix. In totaal hebben in deze periode 3.339 Nederlanders (18+) deelgenomen aan het onderzoek.

Meting 2016
De meting in 2016 vond plaats van donderdag 1 december tot en met maandag 5 december 2016. Aan dit onderzoek namen 2.519 Nederlanders van 18 jaar en ouder deel.

Meting 2015
De meting in 2015 vond plaats van donderdag 3 tot en met dinsdag 8 december 2015 onder 2.492 Nederlanders (18+).

Meting 2014
De meting in 2014 vond plaats van 26 december tot en met 28 december 2014. Aan dit onderzoek namen 5.865 Nederlanders van 18 jaar en ouder deel.

I&O Research Panel
Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselecte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). De respondenten hebben geen financiële vergoeding gehad voor hun aanmelding voor het panel. Ook voor deelname aan dit onderzoek kregen respondenten geen vergoeding. De onderzoeksresultaten van burgers zijn na herweging op geslacht, leeftijd, regio en opleidingsniveau representatief voor Nederlanders van 18 jaar en ouder, voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Dit is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard.

I&O Research
I&O Research is een maatschappelijk betrokken bureau voor beleids- en marktonderzoek. Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties. I&O Research is de laatste jaren gegroeid tot het achtste marktonderzoekbureau van Nederland. In de sector 'overheid & onderwijs' is I&O Research de nummer 1 (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA). I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001- en ISO 20252-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.